

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 15407-01-14 הוט מובייל בע"מ נ' מועצה מקומית ג'ת ואח'

בפני: השופטת יעל וילנר

העותרת: הוט מובייל בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד נ' אלסברג ואח'

נגד

המשיבים: 1. מועצה מקומית ג'ת
2. מנהל הארנונה במועצה מקומית ג'ת
3. גזבר המועצה

ע"י ב"כ עוה"ד ר' לפידות ואח'

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הרשויות המקומיות \(ביטול איחוד המועצות המקומיות באקה אל-גרבייה וג'ת\), תש"ע-2010](#)
[צו הרשויות המקומיות \(ביטול איחוד המועצות המקומיות באקה אל-גרבייה וג'ת\), תשע"ב-2012](#): סע' 5(א), 5(ג)
[חוק הרשויות המקומיות \(ערר על קביעת ארנונה כללית\), תשל"ו-1976](#): סע' 3(א), 4(א)
[תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984](#): סע' 475(א)(2)

פסק דין

העובדות בקצרה

1. הוט מובייל בע"מ (להלן: "העותרת"), מחזיקה בנכס מספר 1055103 (להלן: "הנכס") בתחומה המוניציפאלי של המועצה המקומית ג'ת (להלן: "המשיבה").

המשיבה אוחדה בשנת 2003 עם עיריית באקה אל-גרבייה כחלק מתכנית להבראת כלכלת ישראל (להלן המועצה המאוחדת), וכיום לאחר ביטול האיחוד בחודש נובמבר 2011 מכוח [חוק הרשויות המקומיות \(ביטול איחוד המועצות המקומיות באקה אל-גרבייה וג'ת\)](#), התשי"ע – 2010 (להלן: "חוק ביטול האיחוד") שבה להיות מועצה מקומית עצמאית.

2. יודגש כי לאור הוראות [סעיפים 5\(א\) ו-5\(ג\) לצו הרשויות המקומיות \(ביטול איחוד המועצות המקומיות באקה אל גרבייה וג'ת](#), התשע"ב-2012) (להלן: "[צו ביטול האיחוד](#)") נקבע כי המשיבה תהיה חליפתה של עיריית באקה-ג'ת בכל הליך משפטי שהיה תלוי ערב יום הביטול מטעם העירייה או נגדה.

3. לעותרת טענות רבות כנגד חיובי הארנונה שהושתו עליה לשנים 2009-2013. לטענתה, החל משנת 2009 ועד שנת 2012, היא הגישה מידי שנה השגות למנהל הארנונה של המשיבה בהן שטחה טענותיה כנגד חיובי הארנונה באופן מפורט. לטענתה, משך כל השנים היא לא קיבלה מענה להשגותיה. אי לכך, לטענתה, יש לראות את ההשגות כהתקבלו ככתבן וכלשונו, כאמור בהוראת [סעיף 4\(א\) לחוק הרשויות המקומיות \(ע"ר על קביעת ארנונה כללית\)](#), התשל"ו-1976 (להלן: "[חוק הע"ר](#)"), הקובע כי: "[לא השיב מנהל הארנונה תוך ששים יום – ייחשב הדבר כאילו החליט לקבל את ההשגה](#)". אציין כי בעיקרי הטיעון מטעמה זנחה העותרת את טענותיה לגבי שנות המס 2009-2010 וממילא לא אדרש לשנים אלה בהמשך.

4. יצוין, כי חרף התנהלות המשיבה, שילמה העותרת משך כל השנים האמורות את תשלום הארנונה אשר אינו שנוי במחלוקת, ובד בבד הגישה עליהן השגות. למרות זאת, מוסיפה העותרת וטוענת כי על אף שלא ניתן כל מענה להשגותיה, נקטה המשיבה במהלך כל התקופה בהליכי גבייה כנגדה ולרבות בהליכי עיקול וזאת בניגוד לחוק (אכרזת המיסים (גביה) (ארנונה כללית ותשלומי חובה לרשויות המקומיות), התשס"ו-2006), מאחר ומדובר בחוב השנוי במחלוקת.

אשר לשנת 2013, טוענת העותרת כי היא מעולם לא קיבלה את הודעת הדרישה לשנה זו, וממילא לא חלה עליה החובה לשאת בדמי הארנונה לשנה זו.

5. המשיבה טוענת כי מנהל הארנונה שלה מעולם לא קיבל את ההשגות הנטענות ואף לא הוכח על ידי העותרת כי השגותיה הגיעו לידי. עוד נטען, לחילופין, כי ההשגות נשלחו למועצה המקומית המאוחדת ולא אליה, ואין להטיל עליה את האחריות לאי ההתייחסות להשגותיה של המערערת. לעניין משלוח הודעת הדרישה לשנת 2013 טוענת המשיבה כי נשלח על ידה הודעת דרישה לשנת 2013 לעותרת ואולם, לטענתה, יתכן והדרישה לא הגיעה לעותרת מאחר והעותרת שינתה את כתובתה ולא הודיעה על כך למשיבה.

עוד לחילופין, טוענת המשיבה כי הודעת השומה הינה דקלרטיבית ורק מודיעה לנישום על חבותו בדין. לפיכך, לטענתה, לא מוטלת עליה החובה לשלוח בדואר הודעת דרישה לנישום. המשיבה מתבססת בטענתה זו על האמור בע"א [975/97 המועצה המקומית עילבון נ' מקורות חברת מיס בע"מ, פ"ד נד\(2\) 433, התס"ש-2000, 450 \(להלן: "עניין עילבון"\)](#).

6. לעניין זה משיבה העותרת כי כתובתה שונתה רק בחודש מאי אשתקד. ובנוסף, יש ברשותה שירות דואר "עקוב אחרי" מן הכתובת הישנה לזו החדשה, אי לכך טוענת העותרת כי לא התקבל דבר דואר מן המשיבה.

דיון והכרעה

7. שתי שאלות לפנינו :

האחת - היא שאלה עובדתית מובהקת בהתייחס לשנים 2011 - 2012 - האם ההשגות על שומת הארנונה ששלחה העותרת התקבלו אצל מנהל הארנונה של המשיבה?

השנייה - בהתייחס לשנת המס 2013 - האם קיימת חובה על המועצה המקומית לשלוח לנישום הודעת דרישת תשלום בגין חיוב הארנונה?

שנים 2011 - 2012 - האם הוכחה הגשת ההשגות כדין?

8. העותרת צרפה לעתירה ולעיקרי הטיעון מטעמה ארבעה אישורי משלוח בדואר רשום ושני אישורי מסירה. כפי שנראה להלן, אין באישורים אלה כדי לבסס את טענתה של העותרת כי שלחה למנהל הארנונה את השגותיה כדין.

9. **אישורי המשלוח** - עיון באישורי המשלוח מלמד כי לגבי חלקם, לא ניתן, אף במאמץ, לזהות את התאריך המוטבע על גביהם, ולא ניתן לשייכם לתקופה הרלוונטית הנטענת על ידי העותרת (האישורים שהומצאו אינם מקוריים). אעיר כי לעתירה צורף רק אישור אחד בודד בו ניתן לזהות את התאריך - חודש מרץ 2010 הממוען למנהל הארנונה. רק בתגובה מאוחרת יותר, צורף אישור נוסף מחודש מרץ 2011. גם אם אניח לטובת העותרת כי מועדי האישורים בכל האישורים, ככל שניתן היה לזהותם, תואמים את התקופות הרלוונטיות לענייננו, לא יהיה בכך כדי לרפא את הפגם הנוסף העולה מהאישורים, והוא, כי הנמען המצוי על גבי חלק מאישורי המשלוח הינו "עיריית באקה ג'ת", ולא כפי הנדרש בחוק, **מנהל הארנונה בעירייה**.

הוראת **סעיף 3(א)** לחוק הערר קובעת כדלהלן :

3(א) מי שחוייב בתשלום ארנונה כללית רשאי תוך תשעים ימים מיום קבלת הודעת התשלום להשיג עליה לפני מנהל הארנונה על יסוד טענה מטענות אלה...:" (הדגשה שלי - י.ו.)

על פי הוראות הסעיף הנ"ל, על הנישום להגיש השגתו תוך 90 ימים מיום קבלת הודעת התשלום, ועליו להפנותה למנהל הארנונה - ככתוב: **"לפני מנהל הארנונה"**.

ראו בעניין זה דברים שכתבתי בה"פ (מחוזי חיפה) [1290/98](#) א.גרוסמן ובניו בע"מ נ' עיריית תמרה, פ"מ תשנ"ט(3), תשנ"ט-1999, 865 :

"מטרת סעיף 4 לחוק הינה למנוע ממנהל הארנונה "סחבת" במתן התשובה וזלזול בחובתו זו.
 לכן גם קבע המחוקק סנקציה כה קשה מבחינת הרשות המקומית, ולפיה, אם לא השיב מנהל הארנונה במועד הנ"ל, ייחשב כמי שהחליט לקבל את ההשגה.
 אכן, התוצאה מבחינת הרשות המקומית הינה קשה ביותר, ויכולה להביא במקרים מסוימים לכך שיבוטלו חובותיהם של אזרחים אף שלא היתה הצדקה לכך לגופו של עניין אך ורק משום שמנהל הארנונה איחר, ולו ביום אחד, במתן תשובתו להשגות אלו.
 אולם זהו מחיר ראוי מבחינה ציבורית, שכן הוא נועד לשמור על מנהל תקין ומונע חוסר התייחסות וזלזול כלפי האזרח מצד מנהל הארנונה.
 עם זאת עקב הקיצוניות של הסנקציה והשלכותיה יש להפעילה בזהירות יתרה ובמקרים הברורים בלבד.
 אני בדעה כי יהא זה בלתי הוגן (כלפי הציבור, שכן כספי הארנונה הינם בסופו של דבר כספי הציבור) ובלתי ראוי "לקנוס" את מנהל הארנונה בשל נסיבות שאינן תלויות בו, ונדמה לי כי המחוקק לא התכוון לתוצאה שכזו.
 חישוב מנין 60 הימים מרגע שההשגה מתקבלת ברשות המקומית (אך לאו דווקא לידי מנהל הארנונה) ועד המועד שבו מקבל האזרח את התשובה יביא לתוצאה בלתי סבירה ובלתי ראויה זו (שהרי למנהל הארנונה אין כל שליטה על גורלו של מכתב ההשגה לפני שהוא מגיע אליו או מרגע שהוא יוצא מרשותו" (שם בעמ' 872)

ובהמשך :

"אני קובעת כי יש למנות את 60 הימים מהיום בו הגיע מכתב ההשגה לידי מנהל הארנונה..."
 (עמ' 873 לפסק הדין, הדגשות שלי - י.ו.)

כך נקבע גם בעמ"נ (מחוזי חיפה) [328/06](#) חברת דואר ישראל בע"מ נ' מנהל ארנונה קרית אתא (22.11.06) כדלקמן :

"תשובת מנהל הארנונה להשגתה של המערערת ניתנה בתוך 60 יום ממועד הגעת ההשגה למשרדו. האיחור בהגעת ההשגה למשרדו של מנהל הארנונה נגרם בשל מחדלה של המערערת, אשר

הפנתה את ההשגה ל"גב' רונית סגל מנהלת הארנונה", זאת כאשר בפועל רונית סגל היא מנהלת מחלקת גביה ורונו רוזנפלד הוא מנהל הארנונה. בפועל הגיעה ההשגה לידי מנהל הארנונה רק ביום 11.3.04 ומנהל הארנונה אף ציין זאת בתשובתו להשגה, עוד בטרם הועלתה טענת האיחור על ידי המערער. לכן יש למנות את 60 הימים למתן תשובה להשגה מהמועד שבו הגיעה ההשגה לידי מנהל הארנונה ולא מהמועד שבו התקבלה במשרדי העירייה". (הדגשות שלי - י.ו.)

כן ראו: עת"מ (מחוזי חיפה) 4217/07 האגם בטבע בע"מ נ' מנהל הארנונה במועצה המקומית (21.10.07) כדלקמן:

"על הטוען כי מסר השגה למנהל הארנונה הנטל להוכיח טענתו. מסירת השגה לגורם אחר ברשות המקומית, גם אם גורם זה עוסק בגביית הארנונה, אינה בגדר של מסירת ההשגה למנהל הארנונה".

בענייננו, על גבי חלק מאישורי משלוח הדואר שהמציאה העותרת נרשם מפורשת כי אלה הופנו על ידי העותרת לעיריית באקה ג'ת ולא למנהל הארנונה, כפי הנדרש על פי החוק.

10. ראינו אם כן, כי העותרת לא הוכיחה, לגבי חלק מהאישורים, כי הם מתייחסים למועדים הרלוונטיים לעתירה. העותרת גם לא הוכיחה, לגבי חלק מהאישורים, כי שלחה את ההשגות למנהל הארנונה של המשיבה. אך מעל הכול, אוסיף כי היה על העותרת לצרף, בנוסף לאישורי משלוח דבר דואר רשום, גם אישורי מסירה חתומים על ידי מנהל הארנונה או מי מטעמו לגבי כל האישורים (אף לגבי אלה שניתן לזהות בהם תאריך ואשר מוענו למנהל הארנונה). כלומר, היה על העותרת להוכיח כי אכן ההשגות התקבלו במועדן אצל מנהל הארנונה. כך עולה, מכוח ההיקש, מתקנה 475א(2) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 הקובעת את החובה להמציא אישור מסירה בהמצאת כתב בי-דין בדואר רשום. ראו:

המצאה על ידי בעל דין תק' תשנ"ז-1996

"475א. (א) היה בעל דין מיוצג על ידי עורך-דין, יומצא כתב בי-הדין באחת מן הדרכים המפורטות להלן:

תק' (מס' 2) תשנ"ז-1997

...

(2) לא הורה בית המשפט על מסירה אישית, ימציא בעל הדין את כתב בי-הדין בדואר רשום עם אישור מסירה, לא יאוחר מחמישה ימים מיום שנמסר לידי לשם המצאה.

(ב) בעל הדין ישמור ברשותו את אישור המסירה והעתק ממנו

יוגש לבית המשפט כאשר בעל הדין מגיש בקשה לסעד כלשהו נגד בעל דין אחר". (הדגשות שלי - י.ו.)

ראו עוד בעניין זה:

"כדי להסיק האם אמנם ההשגה נתקבלה היה על התובע או נציגו לבקש ברשות הדואר חקירה למי נמסר דבר הדואר. התובע לא עשה כן, ואם אמנם עשה כן, היה זה מאוחר מידי ולא ניתן היה לבצע את החקירה. מאחר והתובע לא עשה כן, הוא לא הצליח להרים את נטל הראיה. התובע לא הוכיח מתי נשלח דבר הדואר..."
ת"א 70351/92 בנק ברקליס דיסקונט בע"מ נ' עיריית אור יהודה
פסקי דין - כרך א, הוצאת אוריאן, התשנ"ט - 1999).

11. ולענייננו, אישור משלוח בדואר רשום אינו מספק אם אין בצידו הוכחה לכך, קרי, אישור מסירה שאכן דבר הדואר התקבל ביעדו, בענייננו - אצל מנהל הארנונה.

העותרת הגישה לבית המשפט שני אישורי מסירת דואר אשר אינם מוכיחים דבר, הן מפאת חוסר האפשרות לזהות את התאריך המוטבע על גבי האישורים, וממילא לא ניתן לשייכם לאישורי המשלוח (אציין, בנוסף, כי קיים חוסר התאמה בין מספרי הספחים כמפורט בסעיף 10 לעיקרי הטיעון מטעם המשיבה), והן מפאת העובדה כי המען הרשום על גבי האישורים הוא עיריית באקה ג'ית ולא מנהל הארנונה.

12. לאור כל האמור, לא הוכחה העותרת כי היא הגישה כדין את השגותיה למנהל הארנונה של המשיבה.

שנת 2013

13. המשיבה טוענת כאמור כי היא שלחה לעותרת הודעת דרישה לשנת 2013 ואולם, לטענתה, הדרישה לא הגיעה לעותרת מאחר והעותרת שינתה את כתובתה ולא הודיעה על כך למשיבה. לחילופין, טוענת המשיבה כי לא מוטלת עליה החובה לשלוח הודעות דרישה לנישומים.

14. נטל ההוכחה לעניין שליחת הודעת תשלום השומה לשנת 2013, מוטל על המשיבה, אשר לא עמדה בנטל זה ולא הוכיחה כי אכן שלחה ו/או מסרה לעותרת הודעת חיוב. במצב דברים זה, יש להתייחס לטענתה הנוספת של המשיבה כי לא מוטלת עליה חובה לשלוח לנישום הודעות דרישה בגין חיובי ארנונה.

15. אקדים ואומר כי דין הטענה להידחות.

מלשון הוראות חוק הערר עולה כי מוטלת חובה על הרשות המקומית לשלוח הודעת תשלום לנישום על מנת לידע אותו בדבר חיוב הארנונה.

ראו:

השגה (תיקון מס' 1) תשמ"ב-1981 (תיקון מס' 3) תשנ"ג-1993
 3. (א) מי שחוייב בתשלום ארנונה כללית רשאי תוך תשעים
 ימים מיום קבלת הודעת התשלום להשיג עליה לפני מנהל
 הארנונה על יסוד טענה מטענות אלה..."

פירוט בהודעה (תיקון מס' 4) תשנ"ד-1994

7"א. בהודעת תשלום על ארנונה כללית תפרט הרשות
 המקומית את הזכויות והמועדים להשגה ולערר האמורים בחוק
 זה". (הדגשות שלי - י.ו.)

לעניין החובה לשלוח הודעות דרושה ראו גם: רוסטוביץ בספרו ארנונה עירונית (מהדורה
 חמישית, ספר ראשון, התשס"א - 2001, עמ' 776 - 778):

"הפקת הודעת השומה ושליחתה לנישום הם תנאים לתחילת
 מרוץ הזמן להגשת השגה על הארנונה בפני מנהל הארנונה וכן
 להליכי גביית הארנונה..."

זאת ועוד,

לא הומצאה לחייב הודעת תשלום בכתב כנדרש, לא תחשב השומה
 כסופית ומחייבת, ומגבלת הזמן אינה חלה על המערער על
 השומה..." (ע"א 436/62 ראש עיריית רמת גן נ' תיק, פ"ד יז 1262).

עוד ראו בעניין עילבון לעיל כי:

"ברור אפוא מתוך ההוראות השונות, כי הודעת החיוב לכל נישום
צריכה להישלח מדי שנה לגבי אותה שנה ולמעשה אין הצדדים
חולקים על כך. זוהי החלטה קונסטיטוטיבית בת-פועל תחיקתי
 המוצאת ביטוי בצו ארנונה שחובה לפרסמו בתחום העירייה.
 לעומת זאת, הודעת חיוב לנישום היא דקלרטיבית, מתייחסת
לנישום מסוים ומטרתה ליידע אותו בדבר חבותו בארנונה

**ובשיעורה. היא מהווה חלק מתהליך שומת הארנונה של אותו
נישום".** (הדגשות שלי - י.ר.)

עוד נאמר בעת"מ (מחוזי נצרת) 14634-10-10 אל - כול ייצור ושיווק בע"מ נ' עיריית נצרת
עילית (26.10.2010) כי :

"...לצורך הטלת חיוב בתשלום הארנונה הכללית, יש ראשית צורך
במשלוח הודעת תשלום על ידי הרשות... אמנם לא נמצא לנו מקור
חוקי למשלוח הודעת החיוב בארנונה, אולם לטעמי די בהוראת
סעיף 3 לחוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית)
הנ"ל, בו מופיעה הוראה ברורה המחייבת מסירת הודעת תשלום
על ידי העירייה. שכן, משלא נשלחה הודעת תשלום, הרי לא יוכל
הנישום למצות את זכויות ההשגה והערר העומדות לו." (הדגשות
שלי - י.ר.)

וראו עוד עת"מ (מחוזי נצרת) 41488-04-10 עזאם נ' מועצה מקומית מג'אר (20.12.2010);
עת"מ (מחוזי נצרת) 46544-02-11 ארגיל חפירות בע"מ ואח' נ' עיריית נצרת עילית (30.07.2012).

16. והדברים יפים לענייננו; המשיבה לא מילאה אחר החובה לשלוח הודעת דרישה לעותרת.
ממילא טרם התגבשה זכות ההשגה העומדת לעותרת בגין חוב הארנונה לשנה זו. אשר על כן, על
המשיבה להתכבד ולשלוח לעותרת הודעת דרישה מפורטת, ורק ממועד קבלתה אצל העותרת, יחל
להיספר מניין הימים לצורך הגשת השגה למנהל הארנונה.

סוף דבר

17. העתירה נדחית, למעט ביחס לחוב הארנונה לשנת 2013. לגבי שנה זו - יחל מניין הימים
העומדים לרשות העותרת לצורך הליך השגה, ממועד קבלת דישה מפורטת מהמשיבה.

18. **הערה לסיום** - נוכח המסקנה אליה הגעתי, לא נדרשתי כלל לדון בשאלת פירוד ואיחוד
הרשויות וההשלכות לענייננו.

19. בשים לב לדחייה החלקית של העתירה, אני מחייבת את העותרת לשלם למשיבה הוצאותיה
בסכום של 8,000 ₪ בתוספת מע"מ כחוק בלבד.
ניתן היום, י"ד אייר תשע"ד, 14 מאי 2014, בהעדר הצדדים.

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

יעל וילנר 54678313-/-